

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק

כולל דחסידי סוכטשוב

כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"

חומם סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ו ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1145

מסכת יומא כ"א-כ"ז ♦ מעשרות ב', ב' - ב', ז'

בס"ד, כ' אייר תשפ"א

השבוע בגליון

- ♦ חלק של מצווה חשוב יותר ממעשה שלם של סיוע למצווה
- ♦ זכויותיו וחובותיו של חזן הסליחות, בעבר ובימינו
- ♦ המתחיל בסליחות אומרים לו גמור
- ♦ צירוף התפילות לכבוד חזן הסליחות
- ♦ החזנים של פעם

- ♦ לדאוג לעצמו או לחבירו, בקיום מצוות
- ♦ עריכת הגרלה
- ♦ הסכם "יששכר וזבולון" על מצה
- ♦ "מעשר" מהזמן, ללמד תורה לאחרים
- ♦ כיצד יזכו בעבודת תרומת הדשן כשיבוא המשיח?

♦ חצי מצוות מילה, או סנדקאות שלמה - מה עדיף?

בשורה לקוראי הגליון!
ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם
להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

והאר עינינו בתורתך

המשנה במסכת אבות מסכמת את גדולתה של התורה (פרק ו', משנה ז'): "גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושה בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר (משלי ד/כב): "כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא". המשנה מלמדתנו כמה טוב כלול בתורה, טוב המקיף את כל חייו של האדם ושומר עליו מכל רע. לקח רב בעניין זה טמון במעשה המופלא שלפנינו:

שעון על נכדו ובידו מקל, נכנס ר' משה אל רבה של סלוצק, הגאון רבי איסר זלמן מלצר. הרב קם ממקומו לכבוד הישיש העיוור והלה גישש את דרכו בעזרת נכדו, התיישב, הניח על השולחן שני ספרים עבי כרס, ובקול חלוש אמר: באתי להביא לרב את שני ספרי.

הרב עלעל בין הדפים ומידי פעם עצר ושוחח עם הישיש על הכתוב בספר. משפנה הרב לאחד הנושאים שבספר והחל לדבר עם אורחו על אודותיו, הפטיר הישיש: "חידוש זה הוא החידוש האחרון בחיי". הרב נחרד, והישיש נאנח, כחכח בגרונו והחל לספר:

היה זה באחד מימי החורף דאשתקד. יושב הייתי בבית המדרש ומעיין בלימודי. זה כמה ימים שעמלתי בביאורה של סוגיה ובכל זאת הדברים לא התיישבו על לבי, אולם כבר אמרו חז"ל "יגעת

◀

דף כב/א רצין ועולין בכבש

לדאוג לעצמו או לחבירו, בקיום מצוות

משנתנו מהווה מקור עיקרי לדיון הלכתי מעניין.

מי יסע לתקיעת שופר? פעמים רבות אירע בחיי הדחק והמצוקה של אבותינו בדורות עברו, שיהודים נקלעו למצבים מביכים. שני יהודים מבקשים בכל מאודם לקיים מצווה, אך קיימת אפשרות שאחד מהם בלבד יקיימה, וכגון, שני יהודים המתמודדים על מקום אחד לנסיעה כדי לשמוע תקיעת שופר, מי מהם יסע?

ובכן, מאחר שכל יהודי מצווה לעשות כל שבאפשרותו כדי לקיים את מצוות התורה, על כל אחד מהם לנסות לתפוס מקום זה. והיה אם לא יצלח הדבר בידו, אנוס הוא, שהרי עשה כל שאלא ידו.

עריכת הגרלה: והנה, הלומד את משנתנו עשוי להסיק, כי בפניהם עומדת אפשרות נוספת. במשנתנו מבואר, כי את מצוות תרומת הדשן שעל המזבח בקשו כהנים רבים לקיים, ולפיכך "היו רצים ועולים בכבש, כל הקודם את חבירו... זכה". והיה אם שני כהנים רצו יחד והגיעו יחד, מה עושים? פייס. הגרלה.

מעתה, לכאורה, רשאים שני היהודים לסכם ביניהם להתמודד באופן 'מכובד' על מקום הנסיעה, על ידי הסכמה הדדית לעריכת הגרלה שתקבע מי יזכה במצווה.

ברם, בעל שו"ת בית יהודה (או"ח סי' נ"ח, הובא ב"שערי תשובה" או"ח סי' תפ"ב) טוען, כי הדעת נוטה שאין זו הנהגה ראוייה, אלא עליהם לנסות את כחם לתפוס את המצווה. שכן, קיים הבדל מהותי בין מצוות תרומת הדשן למצוות תקיעת שופר ודומותיה. מצוות תרומת הדשן אינה מוטלת על כל כהן בפני עצמו, אלא מצווה היא להרים את הדשן במקדש בכל יום, וכמובן, כי כהנים רבים חפצו "לזכות" במצווה. אולם, מצווה כגון תקיעת שופר, מוטלת על האדם עצמו ושומה עליו להתאמץ ולהשתדל לקיימה, ואינו רשאי לוותר עליה באמצעות גורל.

הסכם "יששכר וזבולון" על מצה: ובכל זאת, קיים מקרה מעניין בו הפוסקים כותבים, כי ראוי ונכון לערוך גורל. בעל שערי תשובה (שם) דן על שני יהודים שלכל אחד מהם חצי כזית מצה בלבד, ואין אחד מהם יכול לקיים את המצווה, שהרי יש צורך ב"כזית" שלם. במקרה זה אין להעלות על הדעת שאחד יתפוס מרעהו את מצתו ויחטפנה כדי שיהיה ברשותו "כזית" שלם. מה יעשו? "עדיף... שיטילו גורל", וכך, אחד יזכה לקיים את המצווה בשלמותה, ורעהו, שנתן לו את מחצית המצה שברשותו, יזכה עמו בשכר המצווה, כי אלמלא הוא לא היה רעהו מקיים את המצווה בשלמותה [עיי"ש שמצדד כן, גם לדעות שיש "מקצת מצווה" בחצי שיעור]. השערי תשובה משווה זאת להסכם "יששכר וזבולון", שלכל אחד מן השותפים במצווה, שייכות וחלק בה.

זעילוי נשמת

הרב **בן ציון פיגלסון** ז"ל
ב"ר משה הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ג באייר תשל"ה
ריבץ תורה לעדרים בישיבת ת"א
תנצב"ה
הונצח ע"י ילדיו שיחיו

זעילוי נשמת

הר"ר **אברהם ברנשטיין** ז"ל
ב"ר אביגדור הכהן ז"ל
נלב"ע כ' באייר תשס"ה
תנצב"ה

זעילוי נשמת

מרת **חיה מובשובסקי** ע"ה
ב"ר זלמן ז"ל
נלב"ע כ"א באייר תשמ"ט
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

כוונת הדברים היא, כי במקרה שלרשות אחד מהם עומדת אפשרות לקיים את המצווה, הרי שפיוס על ידי גורל נראה כזלזול במצווה. ברם, במקרה שבמצב הנתון איש מהם לא יקיים את המצווה, ויתור על ידי גורל אינו נחשב זלזול במצווה, אלא אדרבה, רצון שניהם שלכל הפחות תקינים מצווה אחת בשלמותה.

הקדשת זמן ללימוד תורה לאחרים: ומה בדבר לימוד תורה לאחרים? החייב אדם לוותר מזמן לימוד התורה שלו כדי ללמד אחרים?

"זה כלל גדול בתורה": מעניין ביותר לציין את דברי החתם סופר זצ"ל (תורת משה, קדושים ד"ה ואהבת), על כללו הידוע של רבי עקיבא, "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה". רבי עקיבא בא להדגיש, כי בנוגע ללימוד תורה, על האדם להקדיש מעצמו עבור הזולת. "זה כלל גדול בתורה". בעוד ביתר העניינים, אין אדם מחוייב לדאוג לחבירו טרם ידאג לעצמו באותו עניין, כפי שאמר רבי עקיבא עצמו (בבא מציעא סב/א) "חייך קודמים", הרי שתורה חייב הוא ללמד תורה לאחרים.

"מעשר" מהזמן, ללמד תורה לאחרים: הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת "אגרות משה" אה"ע ח"ד סי' כ"ו אות ד), אינו מסכים עם הדברים; לדעתו, אם בעקבות לימוד התורה לאחרים הוא מפסיד את לימוד התורה שלו, אינו חייב לעשות כן. עם זאת, מדגיש רבי משה, כי כוונתו היא שאינו מצווה להקדיש את כל זמנו ללימוד תורה לאחרים, אך כל יהודי מצווה להמשיך את לימוד תורת ישראל בקרב עם ישראל ועליו להפריש חלק מזמנו לצורך קדוש זה. רבי משה כותב, כי לדעתו, שיעור הזמן הוא "מעשר", עשירית מזמנו המוקדש ללימוד תורה, כשם שבמצוות מעשר ממון, נצטוונו להפריש עשירית מן הממון.

דף כב/א בראשונה...

כיצד יזכו בעבודת תרומת הדשן כשיבוא המשיח?

בסוגייתנו מבואר, כי עבודת תרומת הדשן שבבית המקדש היתה מבוקשת בין הכהנים שעבדו במקדש, וכל יום היו הכהנים רצים ועולים בכבש וכל הקודם זוכה. לאחר שנוכחו בית דין, כי הכהנים האצים בכבש באים לידי סכנה, תקנו שהזכייה בעבודה תקבע על ידי הטלת גורל. לכאורה, עברה ובטלה מן העולם הריצה על הכבש ושוב לא תנהג.

מפליא, לפיכך, לגלות, כי גמרתנו מביאה את דברי רב פפא המפרט, כיצד בדיוק נהגו הכהנים לרוץ על הכבש. אין זה שכיח שהגמרא תשא ותתן בעניינים שאינם מעשיים, אלא אם כן, הם נוגעים לביאורו של פסוק (ראה, למשל, לעיל ה/ב, ועיי' רא"ש חולין פ"א סי' כ"ג). המסקנה העולה מן הגמרא היא, כי קיימת השלכה מעשית מנידון זה.

מה?

יש שנקטו כי חובה לברר את הפרטים עד תומם, מפני שאופן זה ישוב לעתיד לבוא, בבניין בית המקדש השלישי, במהרה בימינו. אמן. וכל כך למה? שהרי ביטלוהו בית הדין, מפני שבאו הכהנים לידי סכנה מפני שדחפו זה את זה, אך לעתיד לבוא יעביר ה' רוח קנאה, שנאה ותחרות ולא יתרחשו מאורעות מעין אלו.

מדוע, איפוא, הרמב"ם מציין כי עבודת תרומת הדשן נקבעת בגורל? הן אופן זה עבר ולא ישוב? יש שרצו ליישב על פי דברי בעל קרן אורה (מנחות סה) הכותב, כי יתכן שביעור החוטאים והחטאים לא יתגשם במלואו מיד עם ביאת המשיח ובניית המקדש, ואם כן עד אז ינהג הפייס. אולם, עדיין אין בדברים כדי להבהיר מדוע לא הזכיר הרמב"ם כלל, את הדרך הוותיקה, של ריצה ועליה בכבש?

הגאון רבי יוסף שלו אלישיב זצ"ל מבאר, כי הדבר שנוי במחלוקת. במסכת שבת (סג/א) נחלקו אמוראים על אודות טיבם של ימות המשיח. יש סוברים, כי לעתיד לבא, "לא ישא גוי אל גוי חרב" והיצרים האפלים יימוגו. שמואל חולק וסובר, כי אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא מלך המשיח שימלוך בגאון על העולם, אך בני האדם, על מכלול תאוותיהם ויצריהם, לא ישתנו במאום. מעתה, הן הרמב"ם (הלכות מלכים פרק י"ב הל' א-ב) פוסק כדעת שמואל, ולפיכך הוא סבור, כי שיטת הגורל לא תבטל לעולם... (ראה שלמי שרה סי' רפ"ג עמוד תקל"ד מכתב הגריש"א זצ"ל).

דף כה/ב לא היה פייס למחתה

חצי מצוות מילה, או סנדקאות שלמה - מה עדיף?

מה בין ההגרלה שערכו בבית המקדש בין הכהנים שחפצו בעבודות המקדש, לבין מצוות מילה שנחצתה לשניים? הגאון רבי יצחק אייזיק חבר זצ"ל, מוצא בגמרתנו ראייה מעניינת ביותר לדיון שעסקו בו רבים וטובים.

ומצאת תאמין". אחר עמל רב עלה בידי חידוש זה המיישב כמה וכמה קושיות, הזדרזתי להעלות את הדברים על הכתב סיימתי את לימודי והלכתי לביתי.

בדרך ניקרה בלבי מחשבה: הרי אינך צעיר, והעיון הרב מאמץ את כוחך יתר על המידה, עליך לשמור על בריאותך, העמל הקשה מתישך ומעיפך. הרהורים אלו חלפו בראשי ולא נתנו לי מנוח עד שהחלטתי כי מיום המחר הריני מפסיק ללמוד בעיון רב ואתחיל לעסוק וללמוד בנושאים קלים יותר. מיד למחרת חשתי באמת עד כמה החלישני הלימוד. בקומי משנתי בבוקר פקחתי את עיני וכמעט שלא ראיתי מאומה, ניסתי לשטוף את עיני במים ולטפטף רפואות לאישוני אך ללא הועיל, משעה לשעה הלכה ראייתי ונחלשה עד שדעכה כליל.

לא ידעתי היכן לשים את נפשי. התחלתי להתרוצץ מרופא לרופא בתקווה למצוא מזור למחלתי, אך הכל לשווא. הרופאים הנידו את ראשם במבוכה: אין אנו יודעים את הסיבה לאבדן ראייתך, כנראה שהגיל הוא שעשה את שלו. משנוכחתי שלא תצמח לי כל ישועה מרופאי הפלך, התייעצתי עם בני משפחתי והחלטתי לנסוע לוינה, מקום מושבם של טובי הרופאים, שמא מהם תבוא הרפואה. ימים אחדים נדדתי בדרכים בעזרת יהודים טובי לב אשר לא מנעו עזרה מעיוור זקן, עד שהגעתי לוינה העיר הגדולה, אל ד"ר וינר המומחה הגדול לבעיות עיניים.

מצטרפים לאלפי הלומדים קטעי גמרא, משנה והלכה מדי יום ביומו, בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה': לומדים כמה דקות וחוכים בסיפוק רוחני עצום!

קבע עיתים ללימוד *3029 עכשיו

חודש ראשון התנסות חינם

הרופא טוב הלב ששמע שבאתי מדרך רחוקה, ריחם על זקן כמוני שנאלץ להתגלגל בדרכים וקיבלני מיד. שריקת הפתעה נפלטה מפיו עת בדק את עיני. מדוע המתנת שנים כה רבות עד שפנית לרופא? שאלני הדוקטור. לא הבנתי מה כוונתו, אך הוא לא הרפה: לפי האבחון שלי כבר תקופה ארוכה הינך סובל מחוסר ראייה! מדוע לא הגעת אלי עד היום? כששמעתי את דבריו השבתי לו: כבוד הדוקטור, זה חודשיים בסך הכל מאז איבדתי את ראייתי, ומיד הזדרזתי לבוא לשאול בעצתך. המהם הדוקטור כלא מאמין, ויכולתי לחוש כי הוא מנענע את ראשו לשלילה במרץ לא! לא יתכן! לפי מצב עיניך נראה שאינך רואה מזה עשר שנים, מחלתך חשוכת מרפא וכל יום שראית במשך העשור האחרון היו נס ופלא שאין לו הסבר בכל מדע הרפואה.

הישיש הפנה את ראשו אל הכרכים שהיו מונחים לפני רבי איסר זלמן ואמר: או אז נזכרתי, הרי איבדתי את מאור עיני למחרת היום שבו החלטתי להפסיק להתייגע בתורה. הבנתי שהתורה לא התישה אותי אלא להיפך. במשך שנים ארוכות שבהן כבר כבו עיני ולא הייתי מסוגל לראות על פי דרך הטבע, עשה עימי בורא עולם חסד כדי שאוכל לעסוק בתורה כפי רצוני, אולם בו ברגע שהחלטתי להפסיק לעמול ולהתעסק בלימוד התורה בעיון הפסדתי זכות זו וחזרתי להיות מונהג על פי דרך הטבע ככל אדם הנפגע ממחלה זו.

מצוות מילה עדיפה על סנדקאות: בעבר היו קהילות בהן נהגו לפצל את קיום מצוות המילה לשני אנשים. האחד מל, חתך את הערלה, והשני המשיך את קיום המצווה בפריעת עור הערלה ובמציצת הדם. ובכן, כאשר אדם מתכבד לבחור בין סנדקאות לבין מצוות מילה, נוקט הגאון רבי יצחק אייזיק חבר זצ"ל (שו"ת בנין עולם י"ד סי' נ"ג) בפשיטות, כי אף על פי שגדולה מעלת הסנדק, שהוא כמזבח שמעלים עליו קרבנות, שעל ברכיו נימול התינוק, עליו להעדיף את המילה, שהרי המוהל עוסק בעצם מעשה המצווה, והסנדק אינו אלא מסייע למצווה בהחזיקו את הרך הנימול.

ברם, אם אדם התכבד לבחור בין סנדקאות לבין קיום מחצית מצוות המילה, יש לדון האם מאחר ששני המוהלים אינם מקיימים כל אחד אלא מחצית ממעשה המצווה, עליו לבכר את הסנדקאות כי אותה יבצע בשלמותה, ואם יבחר להיות מוהל יזכה בחצי מצווה בלבד.

הגאון רבי יצחק אייזיק טוען, כי עדיין עליו להעדיף את מחצית המילה על פני הסנדקאות השלמה, וראייתו מסוגייתנו.

הבה נתוודע לראייתו היפה, ונבחן לעומק אם אכן שרירה היא ומבוססת.

ההבדל בין אנרי התמיד לעבודת הקטורת: בגמרתנו מבואר, כי עבודת קרבן התמיד חולקה לכהנים רבים, שכל אחד מהם העלה אבר אחד על גבי המזבח. גם עבודת הקטורת חולקה לשניים - האחד חתה גחלים מן המערכה שבמזבח החיצון והעבירים אל המזבח הפנימי שבהיכל, והשני נשא את המחטה ובה הקטורת והקטירה על הגחלים הללו. והנה, כאשר ערכו פיס בין הכהנים שחפצו בעבודות, על כל חלק מעבודת קרבן התמיד ביצעו פיס נפרד. לעומת זאת, לגבי הקטורת ערכו פיס אחד בלבד, על הקטרתה על המזבח, והכהן שזכה בפיס היה בוחר כהן נוסף שישא את המחטה.

חלק של מצווה חשוב יותר ממעשה שלם של סיוע למצווה: מכאן עלינו להסיק כי חלק של מצווה חשוב יותר ממעשה שלם של סיוע למצווה. כלומר, אף על פי שעבודת התמיד חולקה לכהנים רבים, החשיבות ביותר ועל כל חלק של העבודה פייסו בין הכהנים. אולם, נשיאת הגחלים למזבח הפנימי, אף על פי שמלאכה שלמה היא, אינה חשובה כדי לערוך עליה פיס, לפי שאינה מעשה המצווה עצמה אלא סיוע למצווה.

מעתה, יעדיף האיש לקיים מחצית מצוות מילה, על פני סנדקאות מלאה.

ברם, בדיקה חוזרת של ההשוואה בין שני חלקי מצוות המילה לבין העלאת אברים של קרבן התמיד למזבח מעלה, כי קיים ביניהם הבדל יסודי וברור. העלאת כל אבר למזבח בפני עצמו מהווה מצווה. הראיה הטובה ביותר לכך היא, שבמקרה שאי אפשר להקריב את כל האיברים, מקריבים את האיברים הנותרים. אולם חצי מצוות מילה אינה כולם! כלשון המשנה (שבת קלז/ב), "מל ולא פרע - כאילו לא מל". רק מעשה מילה שלם על כל מרכיביו, מהווה מצוות מילה. משכך, אין כל ראייה מסוגייתנו, שכן, אף על פי שעבודת העלאת האיברים חולקה בין הכהנים והוגרלה עבודת כל איבר, אין בכך כדי להוכיח שחצאי מצווה חשובים יותר מסיוע שלם למעשה מצווה, שהרי העלאת כל אבר בפני עצמו אינה נחשבת חצי מעשה מצווה אלא מעשה מצווה שלם (שמועת חיים פ"ב סי' י"ט).

דף כז/ב מי שזכה בתרומת הדשן

זכויותיו וחובותיו של חזן הסליחות, בעבר ובימינו

"ויש מקומות נוהגים שהמתפלל סליחות מתפלל כל היום", כך כותב הרמ"א (שולחן ערוך אורח סי' תקפ"א סעיף א') בשם הכלבו. כוונת הדברים היא, כי החזן העובר לפני התיבה לאמירת "סליחות", מתכבד וזוכה להתפלל גם ביתר תפילות היום.

המתחיל בסליחות אומרים לו גמור: בעל מגן אברהם (ס"ק ז') מבאר, כי החזן זוכה אף בתפילת ערבית שבמוצאי אותו היום (עיי' פרי מגדים ומחצית השקל), ואת טעם המנהג הוא מנמק בכלל הידוע: "המתחיל במצווה אומרים לו גמור". הואיל וחזן הסליחות "מתחיל במצווה", עליו לגמור ולעבור לפני התפילה גם בשחרית מנחה וערבית [רבני בית מדרשנו דנו מדוע הלכה זו נאמרה דווקא בסליחות, ולא בכל תפילה, כגון, שחרית, שהמתפלל שחרית, יתפלל את תפילות כל היום; הועלתה סברה, הטעונה בדיקה נוספת, כי דין זה נאמר על המתנדב למצווה ולא על החייב בה. לפיכך, בסליחות, שאינן בגדר חיוב כתפילה, נאמר "המתחיל במצווה אומרים לו גמור"].

מה הקשר בין סליחות לתפילת מעריב שלפניה? אולם רבי שלמה הכהן מוילנא, בעל חשק שלמה, הדין בכך בארוכה בספרו בנין שלמה (הל' ראש השנה סי' ל"ז), אינו מסכים עם טעם זה וכמה נימוקים באמתחתו. ראשית, לאור טעמו של בעל מגן אברהם **חובה** על החזן להמשיך ביתר תפילות היום, ואין זה רק מנהג, שהרי כלל זה אינו המלצה, אלא חובה. בנוסף לכך, הכלבו מבאר, כי בעל הסליחות מתפלל תפילת ערבית של אמש ולא תפילת ערבית של הערב שאחר הסליחות,

אפיקורוס

בברכת גדולי ישראל

גומרים ש"ס
ב-5 דקות ליום,
זוכים בשפע גדול

ובואי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה"
מרן שר התורה מרן ראש הישיבה הגר"ח קנייבסקי שליט"א הגר"ג אדלשטיין שליט"א

להתנסות חנים התקשר עכשיו: *3764

ולפי טעמו של המגן אברהם אין כל קשר בין תפילת ערבית הקודמת לסליחות, לפי שעדיין לא התחיל במצווה! זאת, ועוד: האם יתר תפילות היום הן "גמר המצווה" של סליחות? לדעת רבי שלמה הכהן, מקור המנהג מדין האמור בגמרתנו פעמים אחדות: "מי שזכה בתרומת הדשן - זכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים". את עבודת סידור המערכה ואת נתינת שני גזירי עצים לא חילקו לכהנים אחדים, אלא העניקום לכהן שזכה בעבודת "תרומת הדשן". טעם הדבר, מבארת הגמרא (לעיל כ"א), מפני שלשם זכיה בעבודה זו, היה עליהם להשכים קום ולהשתתף בפיס, ורק אחד מהמשתתפים בפיס זכה. זאת, ועוד: עבודת "תרומת הדשן" נחשבה בעיני כהנים רבים מידי כעבודה "קלה" שאינה חשובה, מפני שנעשתה בלילה ולא ביום, עם יתר עבודות המקדש. לפיכך צירפו אליה עבודות חשובות, כדי להמריץ את הכהנים להשתתף בהגדרה על עבודת תרומת הדשן.

רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל סיפר סיפור זה לאחר שנים רבות כשגר בירושלים עיר הקודש, לידידו הגאון רבי שמואל הומינר זצ"ל בשעה שהתבוננו בזכותה של התורה המגינה על האדם מכל רע.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף כ"ו/א מפני שמעשרת

המשותף בקטורת ובעשירות

בגמרא כאן נאמר, כי הקטורת מעשירה שנאמר, "ישירו קטורה באפק... ברך ה' חילו". אמר פעם הגר"י מסלנט זצ"ל לעשיר ידוע בפטרבורג: אכן, הקטורת והעשירות הוקשו זה לזה. אם לא נוהגים בהן כהוגן ומחסירים מעט או משנים מהראוי לעשות - עונש גדול וסכנה גדולה בדבר...

לעילוי נשמת

מרת **תמר איטה ברלינר** ע"ה

ב"ר יעקב ז"ל נלב"ע כ"ג באייר תשנ"ז

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

צירוף התפילות לכבוד חזן הסליחות: אף אמירת הסליחות, אומר רבי שלמה הכהן, לא היתה חשובה דייה בעיני ההמון, הן מפני שהיא נאמרת באישון לילה, בניגוד לתפילות שהן כנגד הקרבנות; שחרית, מנחה ומוסף, הנאמרות ביום, והן מפני שקשה להשכים קום בעוד ליל. לפיכך, הגאונים, שגיבשו את צביון מנהגי הסליחות, 'פיצו' את החזן המשכים קום לעבור לפני התיבה, והעניקו לו את הזכות להתפלל ערבית שלפני הסליחות ושחרית ומנחה שאחריהן.

השלכה הלכתית חשובה מאד עולה בין שני הטעמים, כאשר אחד המתפללים מבקש לגשת לתפילת שחרית, לפי שהוא בתוך שנת האבל. אם כדברי המגן אברהם שעל חזן הסליחות להתפלל שחרית מפני ש"המתחיל במצווה אומרים לו גמור", הרי שמוטל עליו לגמור את המצווה. ברם, אם כדברי הבניין שלמה, שזיכו לו את התפילה כדי לעודד את חזני הסליחות, אם אחד המתפללים זקוק לגשת לפני העמוד בתוך שנת האבל, יש להניח לו לעשות כן.

החזנים של פעם: ראוי לציין כי בעל בניין שלמה מסיים את דבריו: "ודע, דנראה לי שכל זה שייך בזמניהם" אך לא בימינו. שכן, בעבר היה כל הציבור יושב והחזן בלבד קורא את הסליחות, לפיכך החזן נדרש להתאמץ באמצע הלילה בעוד יתר הקהל רק שמע את קולו. ברם, בימינו, שהכל קוראים את הסליחות והחזן רק קורא בקול מפרק לפרק, אין לו טרחה בכך, "וגם לא איכפת לן אם ימנע, דימצאו הרבה שירצו"...

בנוסף לכך, מציין בעל בניין שלמה, כי גם בימיהם לא נתקן המנהג אלא למי אשר קיבל על עצמו לשמש כחזן בכל ימי הסליחות, ולא לאדם שהסכים להיות חזן יום אחד בלבד.

מאירים את מסכת יומא

הגמרא המושלמת המחבת את הש"ס על לומדיה

לראשונה: מוצא מנוקד מפורסם נתן השק ללימוד

• ניסח הגמרא והמפרשים מוגה ומתוקן כמיטב המסורת של מהדורת הש"ס של 'עוז והדר' • הגמרא, הרש"י והתוספות מנוקדים ומפורסמים בדיוק ובשלימות • רקע מיוחד להקלת הקריאה ולמניעת כאבי עיניים

• בתוספת משניות בגליון הדף להשלמת לימוד הש"ס • בסוף הכרך נוסף ביאור למשניות - 'מאורות המשנה' • להשלמת הלימוד בהלכה למעשה' צורף החיבור הנפלא 'מאורות ההלכה' • הדגשות בתחילת ענין בתוספת.

הופיע מסכת יומא

מוקד ישיר לגמרות "דף היומי": 02-804-3333

